

The Holy See

KATEHEZA PAPE IVANA PAVLA II.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 4. veljače 2004.

Tko je pred Bogom dostojan?

Kateheza br. 11: Tko je pred Bogom dostojan? Uvodno čitanje: Psalam 15 (Večernja ponedjeljka 1. tjedna) Gospodine, tko smije prebivati u šatoru tvome, / tko li stanovati na svetoj gori tvojoj? / Onaj samo tko živi čestito, / koji čini pravicu, / i istinu iz srca zbori, / i ne kleveće jezikom; / koji bližnjem zla ne nanosi / i ne sramoti susjeda svoga; / koji zlikovca prezire, / a poštuje one što se boje Gospodina; / koji se zaklinje prijatelju, / a ne krši prisege, / i ne daje novca na lihvu, / i ne prima mita protiv nedužna. / Tko tako čini, / pokolebat se neće do vijeka.

1. Psalam 15, koji je predložen za naše razmatranje, često je od proučavatelja Biblije određen kao dio jedne "ulazne liturgije". Kako je to slučaj i s nekim drugim dijelovima Psaltira (usp. npr. Ps 23; 25; 94), i ovdje se može razmišljati o nekoj vrsti procesije vjernika koja se približava vratima sionskoga hrama kako bi pristupili bogoslužju. U idealnom dijalogu između vjernika i levita, ocrtavaju se neophodni uvjeti za pripuštanje liturgijske slavlju, a time i u prisnost s Bogom. S jedne strane se, zapravo, postavlja pitanje: "Gospodine, tko smije prebivati u šatoru tvome, tko li stanovati na svetoj gori tvojoj?" (Ps 15,1). S druge strane, evo popisa svojstava potrebnih za prelazak praga koji vodi u "šator", to jest u hram na "svetoj gori" Sion. Jedanaest je nabrojanih svojstava čine idealan zbir temeljnih moralnih obveza prisutnih u biblijskome zakonu (usp. rr. 2-5).

2. Na pročeljima egipatskih i babilonskih hramova ponegdje se vide urezani potrebni uvjeti za ulazak u svetu prostoriju. No, valja primijetiti jednu značajnu razliku u odnosu na uvjete opisane u našem psalmu. U mnogim religijskim kulturama, poradi primanja pred neko božanstvo, traži se

prije svega izvanjska obredna čistoća, koja podrazumijeva pranja, određene geste i posebno odijelo. Psalam 15, međutim, traži čišćenje savjesti, kako bi njezine odluke bile nadahnute ljubavlju prema pravdi i prema bližnjemu. U ovim se recima osjeća, stoga, odjekivanje duha proroka, koji neprestano pozivaju na povezivanje vjere i života, molitve i egzistencijalne zauzetosti, bogoštovlja i socijalne pravde (usp. Iz 1,10-20; 33,14-16; Hoš 6,6; Mih 6,6-8; Jr 6,20). Poslušajmo, naprimjer, žestoke zahtjeve proroka Amosa, koji u Božje ime proziva bogoštovlje odsječeno od svakidašnjega života: "Mrzim i prezirem vaše blagdane i nisu mi mile vaše svečanosti. Paljenice kad mi prinosite, prinosnice mi vaše nisu mile, na pričesnice se od ugojenih telaca vaših i ne osvrćem... Pravda nek! poteče kao voda i pravica k!o bujica silna" (Am 5,21-22.24).

3. Stižemo tako do jedanaest zahtjeva što ih Psalmist navodi, koji će činiti temelj osobnoga ispita savjesti svaki put kad se pripremamo ispovjediti svoje grijehе, kako bismo u liturgijskom slavlju mogli pristupiti u zajedništvo s Gospodinom. Prva tri zahtjeva općega su tipa i izriču određeni etički izbor: slijediti put moralnoga integriteta, vršenja pravde i, konačno, savršene iskrenosti u govoru (usp. Ps 15,2). Slijede tri dužnosti koje bismo mogli smjestiti u područje odnosa prema bližnjima: isključivanje laži iz govora, izbjegavanje svakoga čina koji može štetiti bratu, zaustaviti uvrede onih uz koje svakodnevno živimo (usp. r. 3). Dolazi, zatim, zahtjev za jasnim izborom stava u području socijalnoga: prezirati zlikovca, častiti onoga koji se boji Boga. Na kraju su navedena posljednja tri propisa po kojima valja ispitivati savjest: biti vjerni zadatoj riječi, prisezi, čak i pod cijenu posljedica štetnih za nas; ne lihvariti, što je još i danas besramna stvarnost sposobna uništiti život mnogih osoba; i konačno izbjegavati svaku korupciju u javnome životu, što je još jedan zahtjev kojega valja znati strogo provesti u život i u našem vremenu (usp. r. 5).

4. Slijediti ovaj put istinskih moralnih odluka znači biti spreman na susret s Gospodinom. I Isus će, u svome Govoru na gori, predložiti svoju važnu "liturgiju ulaska": "Ako dakle prinosiš dar na žrtvenik pa se ondje sjetiš da tvoj brat ima nešto protiv tebe, ostavi dar ondje pred žrtvenikom, idi i najprije se izmiri s bratom, a onda dođi i prinesi dar" (Mt 23-24). Tko postupa na način što ga označuje psalmist - zaključuje naša molitva - "pokolebat se neće dovijeka" (Ps 15,5). Sveti Hilarije iz Poitiersa, crkveni otac i naučitelj iz četvrtoga stoljeća, u svome Tractatus super Psalmos ovako tumači taj završetak, povezujući ga s početnom slikom šatora sionskoga hrama: "Vršeci ove propise, može se prebivati u šatoru, počivati na gori. Time se ističe čuvanje propisa i izvršavanje zapovijedi. Ovaj Psalam mora naći utemeljenje u nutrini, mora biti upisan u srce, zapisan u sjećanju; dragocjenost u njegovoj bogatoj kratkoći mi moramo provjeravati noću i danju. I tako, zadobivši ovo bogatstvo na putu prema vječnosti i prebivajući u Crkvi, moći ćemo počinuti u slavi Kristova tijela" (PL 308).